

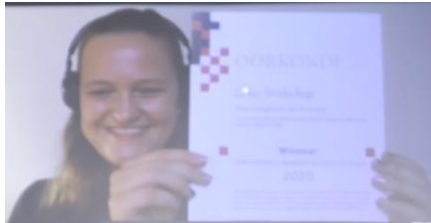
Nieuwsbrief Zuidelijk Historisch Contact

2020 – nr. 3

Scriptieprijs 2020 voor Lena Walschap (KU Leuven)

Bierstad Leuven – de bakermat van het oude hertogdom Brabant – kende in de middeleeuwen een bloeiende wijnbouw. Tussen 1400 en 1600 verdwenen de wijngaarden vrijwel geheel uit de stad. De Leuvense historica Lena Walschap ging voor haar afstudeeronderzoek op zoek naar de oorzaken van die neergang. Het leverde een masterscriptie getiteld *Den wijnghaert soo bevrosen* op waarin klimaatverandering, sociale en economische geschiedenis bij elkaar komen. De komst van de kleine ijstijd in combinatie met prijsstijgingen voor andere landbouwproducten en concurrentie van smaakvollere wijn uit Zuid-Europa, bleek de Leuvense wijnbouw fataal te zijn geworden. Voor wijnliefhebbers wellicht een treurige conclusie – hoewel de wijnteelt in onze contreien inmiddels weer een opleving doormaakt –, maar Lena won er niettemin de Scriptieprijs Brabantse geschiedenis 2020 mee. Vanwege de coronamaatregelen maakte Lena de prijsuitreiking via een liveverbinding mee.

Juryvoorzitter Arnoud-Jan Bijsterveld prees de scriptie om het ruime brongebruik, de gedegen en nauwkeurige analyse met besef van de beperkingen van historische bronnen, een creatief gebruik van illustraties en het helder theoretisch kader. Hij voegde daaraan toe dat de scriptie mooi aansluit bij huidige debatten over de praktijk van de wijnbouw, de sociaaleconomische dimensie en klimaatverandering. Naast een mooi geldbedrag en een boekenpakket, hoort bij de prijs ook het aanbod om de scriptie onder begeleiding om te werken tot een artikel voor het Noordbrabants Historisch Jaarboek.

Voor de twee andere genomineerden was er een eervolle vermelding. Lasse van den Dikkenberg studeerde aan de Universiteit Leiden af in de archeologie met een scriptie over veranderingen in begrafenisrituelen in het Maas-Demer-Schelde-gebied in de midden-ijzertijd en wat daaruit is af te leiden over macht, status en overerving. Annelies Loeff rondde haar studie aan de Open Universiteit af met een scriptie over hoe de regionale, katholieke beweging *Brabantia Nostra* de fysieke ruimte in het Brabantse en het Brabantse identiteitsbesef tussen 1935 en 1951 beïnvloedde.

Tijdens de prijsuitreiking in de Lutherse Kerk in Breda op zaterdag 12 september presenteerden de drie genomineerden hun afstudeeronderzoeken. De [presentatie van Lena Walschap over haar scriptie](#) en [het gesprek dat Patrick met haar had](#), kunt u terugkijken op het YouTube-kanaal van Erfgoed Brabant.

De Scriptieprijs Brabantse geschiedenis is een gezamenlijk initiatief van Erfgoed Brabant, de Historische Vereniging Brabant (HVB) en ZHC. We reiken de prijs een keer in de twee jaar uit. Daarbij treedt de redactie van het Noordbrabants Historisch Jaarboek (NHJ) op als jury.

AGENDA

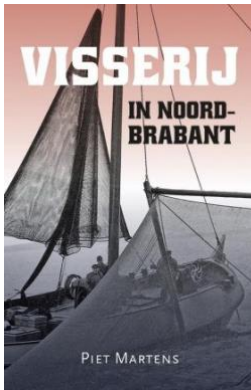
Er zijn dit najaar enkele presentaties van boeken die in de ZHC-reeks. Helaas kan daar gelet op de coronamaatregelen telkens maar een beperkt aantal mensen bij zijn. We hebben ervoor gekozen om voorrang te geven aan gasten van de auteurs en mensen die direct betrokken zijn bij de totstandkoming van het boek. We doen ons uiterste best om vrienden van ZHC in staat te stellen om de boekpresentaties op afstand mee te maken. We zullen u steeds op de hoogte stellen van de technische specificaties. Zo treft u in deze nieuwsbrief links aan naar de opname van de boekpresentatie van *Van Willem II tot Roze Maandag* en naar de presentatie van de winnares van de Scriptieprijs Brabantse geschiedenis.

Op de foto v.l.n.r. Annelies Loeff (genomineerde), Patrick Timmermans (Erfgoed Brabant), Arnoud-Jan Bijsterveld (redactie NHJ/ZHC), Kitty de Leeuw (HVB) en Lasse van den Dikkenberg (genomineerde)

Boeken op komst

Piet Martens: Visserij in Noord-Brabant

In het westen en noorden van Noord-Brabant, de watergrens van de provincie, is eeuwenlang sprake geweest van een intensieve en grootschalige beroepsvisserij. In de zestiende en zeventiende eeuw werd er in de Biesbosch op zalm gevestigd. Bij Bergen op Zoom vist men nog steeds op ansjovis, waar de stad mede zijn culinaire roem aan te danken heeft. Vanuit Moerdijk waren op Hollands Diep en Haringvliet ankerkuilers actief. Ze deden dat met relatief grote schepen en 'exporteerden' deze visserijmethode later verder stroomopwaarts. Piet Martens schreef er een boek over. Het biedt het eerste overzicht van de geschiedenis van de beroepsvisserij in Noord-

Brabant, die voor plaatsen als Bergen op Zoom, Moerdijk, Geertruidenberg en Woudrichem van grote betekenis is geweest. De vissers zelf werden er echter niet rijk van: rond 1850 hoorde de helft van de beroepsvissers tot de

minvermogenden. Ook aan de schepen waarmee werd gevestigd, wordt in dit boek aandacht besteed. Het boek is onlangs verschenen in de ZHC-reeks in samenwerking met [Uitgeverij Verloren](#).

Op 31 oktober presenteert Piet Martens zijn boek aan vrijwilligers van het [Visserijmuseum](#) in Woudrichem.

Annemarie van Lith: armenzorg in het Land van Ravenstein in de 18de eeuw

Het boek van Annemarie van Lith over armenzorg in het Land van Ravenstein wordt gepresenteerd op zaterdag 10 oktober. Het verschijnt in de ZHC-

reeks in samenwerking met Pictures Publishers.

Nieuws over verschenen boeken

Veel aandacht voor *Van Willem II tot Roze Maandag*

Het boek van Luc Brants over homoseksualiteit, sekse- en genderdiversiteit in Tilburg vanaf de tijd van koning Willem II mag op veel belangstelling rekenen. COC Tilburg Breda e.o. organiseerde een boekpresentatie, die op 20 juli – Roze Maandag – plaatsvond in de Tilburgse LoCHal. De livestream van die boekpresentatie kunt u terugkijken door [hier](#) te klikken.

Kermis FM Tilburg maakte een reportage over het boek. Die kunt u [hier](#) bekijken.

Ook Omroep Tilburg maakte een reportage. Daarvoor interviewden ze onder andere auteur Luc Brants en onze eigen redactievoorzitter, Arnoud-Jan Bijsterveld. Klik daarvoor [hier](#).

Presentatie *Tussenstation Cosel en Ons Huis*

Op vrijdag 30 oktober presenteren Herman van Rens en Annelies Willems in Tilburg voor een gezelschap van genodigden hun boek over de Coseltransporten. Aansluitend presenteert Arnoud-Jan Bijsterveld zijn boek *Ons Huis* over de lotgevallen van een Tilburgse Joodse familie; de Nederlandse vertaling van *House of Memories*, dat eerder bij ZHC verscheen.

Informatie voor Vrienden

Mutaties adresgegevens

Bent u verhuisd of gaat u binnenkort verhuizen? Geef uw nieuwe adresgegevens dan s.v.p. aan ons door via ons e-mailadres stichtingzhc@xs4all.nl. Zo komen onze boeken op het juiste adres terecht.

Stichting Zuidelijk Historisch Contact

Als Zuidelijk Historisch Contact zetten we ons in om het rijke verleden van Noord-Brabant en zijn rechtsvoorgangers verder te ontdekken. Dat doen we door historisch onderzoek te bevorderen en voor een breed publiek toegankelijk te maken.

Wij bieden onderzoekers mogelijkheden om hun resultaten in goed leesbare vorm te publiceren. Een redactie van professionele historici begeleidt een auteur bij het schrijven en afronden van zijn of haar boek.

ZHC zoekt naar mogelijkheden om publicaties te financieren. Naast bijdragen van onze vrienden doen we daartoe, al dan niet samen met auteurs, een beroep op openbare en particuliere fondsen, subsidiënten en sponsors. Onze stichting werkt op ideële basis.

ZHC zoekt, eveneens in overleg met de auteurs, naar goede manieren om publicaties onder de aandacht van een potentieel lezerspubliek te brengen.

Contact

bestuurssecretariaat:
Arenberglaan 30, 4824 RB Breda

redactiesecretariaat:
Zeisstraat 8, 4818 EG Breda

stichtingzhc@xs4all.nl
<https://uitgeverij-zhc.nl/contact>
Twitter @UitgeverijZHC

Deze nieuwsbrief (niet meer) ontvangen?

De ZHC-nieuwsbrief verschijnt drie tot vier keer per jaar. We verzenden de nieuwsbrief naar onze vrienden, institutionele abonnees en mensen die zich speciaal voor deze nieuwsbrief hebben aangemeld.

Wilt u deze nieuwsbrief (niet meer) ontvangen? Stuur dan een bericht naar stichtingzhc@xs4all.nl.

© Deze nieuwsbrief is een publicatie van Stichting Zuidelijk Historisch Contact (KvK-nummer 41095174).